EIROPAS KOMISIJA

Briselē, 23.3.2012.
COM(2012) 120 final

2012/0056 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS,

saskaņā ar kuru dalībvalstīm Eiropas Savienības interesēs ir jāratificē 2009. gada Honkongas starptautiskā konvencija par kuģu drošu un videi nekaitīgu pārstrādi vai jāpievienojas tai

PASKAIDROJUMA RAKSTS

Videi kaitīgas un nedrošas kuģu demontāžas izvēršana un turpināšanās ir problēma, kas raisa lielas bažas. Vēl aizvien vairumu lielo komerciālo jūras kuģu pēc ekspluatācijas beigām demontē standartiem neatbilstošās Āzijas rūpnīcās (Indijā, Pakistānā un Bangladešā), lielākoties izmantojot paņēmienus, kad kuģi tiek izvilkti krastā un turpat arī demontēti, kam savukārt ir ievērojama ietekme uz vidi un veselību.

Situācija var pasliktināties, jo pasaules kuģu flotes jaudas pārpalikuma dēļ ir paredzams, ka tuvāko gadu laikā liels skaits kuģu tiks nosūtīti demontāžai, un tiek plānots, ka šī situācija saglabāsies vēl vismaz 5 līdz 10 gadus. Turklāt paredzams, ka no gaidāmā kuģu pārstrādes pieauguma, kas saistīts ar vienkorpusa tankkuģu vispārējās likvidēšanas datumu (2015. gadā), ievērojamu labumu gūs vairākums standartam neatbilstošo demontāžas uzņēmumu.

Pašreizējie starptautiskie un Eiropas līmeņa tiesību akti[1] ir izrādījušies neefektīvi, lai darītu galu šādiem kuģu pārstrādes paņēmieniem.

Plaši izplatītā noteikumu neievērošana ir saistāma ar šādiem faktoriem:

- ESAO dalībvalstīs pieejamo pārstrādes jaudu trūkums, jo īpaši attiecībā uz lielāko komerciālo kuģu pārstrādi,
- nežēlīga un negodīga konkurence starp standartiem neatbilstošām rūpnīcām un citām rūpnīcām, kam ir augstāki tehniskie standarti, bet kas var ieņemt tikai tās tirgus nišas, kas paredzētas īpašu veidu kuģiem, piemēram, maziem kuģiem un valsts kuģiem, tostarp karakuģiem, vai apzinīgu kuģu īpašnieku kuģiem,
- pašreizējie tiesību akti nav pielāgoti kuģu un starptautiskās kuģniecības specifikai.

Lai stāvokli uzlabotu, Bāzeles konvencijas puses 2004. gadā aicināja Starptautisko jūrniecības organizāciju (SJO) izstrādāt obligātās prasības kuģu pārstrādei[2].
Honkongas starptautisko konvenciju par kuģu drošu un videi nekaitīgu pārstrādi ("Honkongas konvencija") Starptautiskā jūrniecības organizācija pieņēma 2009. gada maijā. Lai tā stātos spēkā un nestu augļus, tā jāratificē pietiekamam skaitam lielo karoga valstu un pārstrādes valstu.
Eiropas Savienība un tās dalībvalstis ir salīdzinājušas Honkongas konvencijā un Bāzeles konvencijā paredzēto kontroles un izpildes līmeni kopumā. 2010. gada aprīlī tika secināts, ka "provizoriskā kārtā un ievērojot aprites cikla perspektīvu, var secināt, ka Honkongas konvencija paredz tādu kontroles un izpildes līmeni, kas ir vismaz līdzvērtīgs Bāzeles konvencijā paredzētajam attiecībā uz kuģiem, uz ko attiecas Honkongas konvencija, un uz kuģiem, kam piemēro līdzīgu režīmu saskaņā ar Honkongas konvencijas 3. panta 4. punktu"[3].

---

1 Eiropas līmenī — Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 14. jūnija Regula (EK) Nr. 1013/2006 par atkritumu sūtījumiem; starptautiskā līmenī — Bāzeles Konvencija par kontroli pār kaitīgo atkritumu robežšķērsojošo transportēšanu un to aizvākšanu.

2 Lēmums VII/26 par videi nekaitīgu kuģu demontāžu, kas pieņemts Bāzeles konvencijas pušu 7. konferencē.

3 Eiropas Savienības un tās dalībvalstu atzinums atrodams http://archive.basel.int/ships/oewg-vii12-comments/comments/eu.doc.

2011. gada oktobrī Bāzeles konvencijas puses aicināja ratificēt Honkongas konvenciju, lai tā varētu stāties spēkā[4].

Eiropas līmenī Komisija 2007. gadā pieņēma Zaļo grāmatu par kuģu labāku demontāžu, bet 2008. gadā — paziņojumu "ES stratēģija par kuģu labāku demontāžu"[5]. Stratēģijā ierosināti pasākumi, kā pēc iespējas ātrāk uzlabot kuģu demontāžas nosacījumus, tostarp pagaidu periodā līdz brīdim, kad spēkā stājas Honkongas konvencija[6]: t.i., sagatavoties, lai varētu ieviest pasākumus saistībā ar konvencijas galvenajiem elementiem, mudināt nozares pārstāvjus rīkoties brīvprātīgi, sniegt tehnisko palīdzību un atbalstu jaunattīstības valstīm un stingrāk piemērot spēkā esošos tiesību aktus.

Padome secinājumos par ES stratēģiju par kuģu pārstrādi atzinīgi vērtēja Honkongas konvenciju, uzsverot, ka Honkongas konvencija, kas nodrošina visaptverošu kontroles un noteikumu izpildes sistēmu “no šūpuļa līdz kapam”, ir ievērojams starptautiskās sabiedrības panākums, un noteikti aicināja ES dalībvalstis Honkongas konvenciju ratificēt prioritārā kārtā, lai veicinātu tās iespējami drīzu stāšanos spēkā un lai panāktu reālas un efektīvas pārmaiņas praksē[7].

---

4 Lēmums X/ AA par videi nekaitīgu kuģu demontāžu, kas pieņemts Bāzeles konvencijas pušu 10. konferencē.

5 2008. gada 19. novembra paziņojums COM(2008) 767 galīgā redakcija "ES stratēģija par kuģu labāku demontāžu" un tam pievienotais ietekmes novērtējums Komisijas dienestu darba dokumentā SEC(2008) 2846.

6 Honkongas starptautiskā konvencija par kuģu drošu un videi nekaitīgu pārstrādi.

7 Padomes 2009. gada 21. oktobra secinājumi, http://www.consilium.europa.eu/uedocs/cms_data/docs/pressdata/en/envir/110626.pdf .

2012/0056 (NLE)

Priekšlikums

PADOMES LĒMUMS,

saskaņā ar kuru dalībvalstīm Eiropas Savienības interesēs ir jāratificē 2009. gada Honkongas starptautiskā konvencija par kuģu drošu un videi nekaitīgu pārstrādi vai jāpievienojas tai

EIROPAS SAVIENĪBAS PADOME,

ņemot vērā Līgumu par Eiropas Savienības darbību un jo īpaši tā 192. panta 1. punktu, saistībā ar 218. panta 6. punkta a) apakšpunkta v) punktu un 218. panta 8. punkta pirmo daļu,

ņemot vērā Eiropas Komisijas priekšlikumu,

ņemot vērā Eiropas Parlamenta piekrišanu,

tā kā:

(1) Uz kuģiem, kas kļuvuši par atkritumiem, starptautiskā līmenī attiecas Bāzeles Konvencija par kontroli pār kaitīgo atkritumu robežšķērsojošo transportēšanu un to aizvākšanu. Eiropas līmenī uz šiem kuģiem attiecas Eiropas Parlamenta un Padomes 2006. gada 14. jūnija Regula (EK) Nr. 1013/2006 par atkritumu sūtījumiem[8]. Ar minēto regulu īsteno Bāzeles konvenciju un tās 1995. gadā pieņemto grozījumu[9], kas starptautiskā līmenī vēl nav stājies spēkā un ar ko aizliedz bīstamo atkritumu eksportu no Savienības dalībvalstīm uz valstīm, kas nav Ekonomiskās sadarbības un attīstības organizācijas (ESAO) locekles. Tā kā kuģi satur bīstamus materiālus, tos parasti klasificē kā bīstamus atkritumus, kas nozīmē, ka ir aizliegts tos pārstrādes nolūkā eksportēt uz rūpnīcām valstīs, kuras nav ESAO locekles.

(2) Gan starptautiskā, gan Eiropas līmenī ir lielas grūtības kuģiem piemērot spēkā esošos tiesību aktus.

(3) Honkongas starptautiskā konvencija par kuģu drošu un videi nekaitīgu pārstrādi ("Honkongas konvencija") pieņemta 2009. gada 15. maijā Starptautiskās jūrniecības organizācijas paspārnē pēc apspriedēm Starptautiskajā konferencē par drošu un videi nekaitīgu kuģu pārstrādi[10].

(4) Konvencijas mērķis ir nodrošināt, ka kuģi, kas izņemti no ekspluatācijas un tiek demontēti, nerada lieku apdraudējumu cilvēka veselībai un drošībai, kā arī videi.

---

8 OV L 190, 12.7.2006., 1. lpp.

9 Grozījums Bāzeles konvencijā ("Grozījums par aizliegumu"), kas pieņemts ar Bāzeles konvencijas pušu lēmumu III/1.

10 Konferences nobeiguma akts (SR/CONF/45).

Konvencijā aplūkoti visi ar kuģu demontāžu saistītie jautājumi, kā arī bažas par darba un vides apstākļiem daudzos kuģu demontāžas objektos visā pasaulē.

(5) Videi nekaitīga kuģu demontāža ir Eiropas Savienības prioritāte[11], un agrēja šīs konvencijas īstenošana ir viens no galvenajiem pasākumiem, kas ierosināts Komisijas paziņojumā "ES stratēģija par kuģu labāku demontāžu"[12].

(6) Tomēr līdz šim neviena dalībvalsts nav ratificējusi konvenciju vai pievienojusies tai, un tikai trīs dalībvalstis ir to parakstījušas. Ja ES dalībvalstis ratificētu konvenciju vai pievienotos tai, tam būtu liela nozīme starptautiskajā arēnā un tas varētu tuvināt brīdi, kad konvencija stājas spēkā.

(7) Daži konvencijas noteikumi attiecībā uz kuģu pārstrādi ir Savienības ekskluzīvā kompetencē.

(8) Savienība nevar ratificēt konvenciju, jo konvencijas puses var būt vienīgi valstis.

(9) Tāpēc Padomei būtu jānosaka, ka dalībvalstīm Savienības interesēs ir jāratificē Konvencija vai jāpievienojas tai,

IR PIEŅĒMUSI ŠO LĒMUMU.

1. pants

Kad spēkā stājas Eiropas Parlamenta un Padomes Regula (ES) Nr. XX (par kuģu pārstrādi), ar kuru īsteno Honkongas starptautisko konvencija par kuģu drošu un videi nekaitīgu pārstrādi ("Konvencija"), kas pieņemta 2009. gada 15. maijā Starptautiskās jūrniecības organizācijas paspārnē, dalībvalstis ratificē konvenciju vai pievienojas tai attiecībā uz daļām, kas ir Savienības ekskluzīvā kompetencē.

2. pants

Dalībvalstis veic vajadzīgos pasākumus, lai Konvencijas ratifikācijas vai pievienošanās instrumentus deponētu pie Starptautiskās jūrniecības organizācijas ģenerālsekretāra bez kavēšanās un katrā ziņā ne vēlāk kā trīs gadu laikā pēc šā lēmuma stāšanās spēkā.

Ne vēlāk kā piecu gadu laikā pēc šā lēmuma stāšanās spēkā tiks izvērtēta ratifikācijas vai pievienošanās gaita.

---

11 Padomes 2006. gada 20. novembra secinājumi.

12 COM(2008) 767 galīgā redakcija.

3. pants

Šis lēmums ir adresēts dalībvalstīm.

Briselē,

Padomes vārdā —
priekšsēdētājs